

Cauza C-635/23

Cerere de decizie preliminară

Data depunerii:

23 octombrie 2023

Instanța de trimitere:

Kammergericht (Berlin, Germania)

Data deciziei de trimitere:

20 octombrie 2023

Reclamantă:

WBS GmbH

**KAMMERGERICHT (TRIBUNALUL REGIONAL SUPERIOR,
GERMANIA)**

Ordonanță

[*omissis*],

În cauza având ca obiect asistența judiciară privind

ordinul european de anchetă emis la 25 aprilie 2019

de Biroul pentru prevenirea și combaterea corupției din Republica Letonia

în speță, referitor exclusiv la

WBS GmbH,

[*omissis*],

Camera a 4-a penală a Kammergericht (Tribunalul Regional Superior din Berlin),
la 20 octombrie 2023, a decis:

Adresează Curții de Justiție a Curte Europene, în temeiul articolului 267
TFUE, următoarea întrebare în vederea pronunțării unei decizii preliminare:

Un ordin european de anchetă ce are ca obiect o măsură a cărei adoptare este, potrivit dreptului statului emitent, de competența instanțelor judecătorești, poate fi emis, în cooperare cu o autoritate de validare nejuducătorească, de către o autoritate competentă în sensul articolului 2 litera (c) punctul (ii) din Directiva 2014/41/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind ordinul european de anchetă în materie penală, în cazul în care o instanță judecătorească din statul emitent a autorizat anterior ordinul de anchetă și a îndeplinit cu această ocazie obligațiile de verificare și de motivare prevăzute de Directiva 2014/41/UE?

Motive:

1 A. Situația de fapt

Biroul din Lituania pentru prevenirea și combaterea corupției a deschis, la 5 aprilie 2019, o procedură penală față de membri ai personalului unei fundații din Riga ca urmare a suspiciunii de fraudă la scară largă, de delapidare la scară largă a bunurilor aparținând unui terț, de fals în înscrisuri și de uz de fals. În cadrul anchetelor sale, Biroul a apreciat că este necesar să se percheziționeze spațiile comerciale din Berlin ale întreprinderilor FF GmbH și WBS GmbH și a solicitat judecătoarei de instrucție de la Judecătoria Sectorului Vidzeme a orașului Riga autorizarea acestei măsuri de investigare în conformitate cu articolele 179 și 180 din Codul de procedură penală leton. Prin ordonanțele din 24 aprilie 2019, judecătorea de instrucție a încuviințat cererea și a reținut în motivarea deciziei că este necesar să se considere că în spațiile comerciale ale întreprinderilor menționate anterior există documente, suporturi de date și bunuri relevante pentru procedură, iar percheziția are ca scop găsirea și asigurarea acestora și este necesară și proporțională.

- 2 La 25 aprilie 2019, Biroul din Letonia pentru prevenirea și combaterea corupției, în calitate de „altă autoritate competentă” în sensul articolului 2 litera (c) punctul (ii) din Directiva 2014/41/UE, a emis un ordin european de anchetă, prin care a solicitat Republicii Federale Germania audierea a doi martori, precum și executarea ordinelor de percheziție judecătorești din 24 aprilie 2019, anexate ordinului european de anchetă. Parchetul General al Republicii Letonia a validat ordinul european de anchetă și l-a transmis Staatsanwaltschaft Berlin (Parchetul din Berlin).
- 3 La cererea corespunzătoare formulată de Staatsanwaltschaft Berlin (Parchetul din Berlin), Amtsgericht Tiergarten (Tribunalul Districtual Tiergarten din Berlin) a dispus de asemenea percheziționarea spațiilor comerciale ale FF GmbH și WBS GmbH. În urma perchezițiilor efectuate la 13 mai 2019 au fost asigurate numeroase mijloace de probă.
- 4 Reprezentanții procesuali ai FF GmbH și WBS GmbH au formulat recurs la instanța de trimitere împotriva măsurii de asistență judiciară și au solicitat, printre altele, să se constate că nu este posibilă predarea către Republica Letonia a

mijloacelor de probă asigurate. În privința FF GmbH, instanța a sesizat Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție) în vederea clarificării unei chestiuni de drept referitoare la admisibilitatea căii de atac; în privința WBS GmbH, instanța a statuat, printre altele, că predarea mijloacelor de probă este posibilă cu condiția ca în locul documentelor originale asigurate să se transmită copii legalizate ale acestor documente. Nici predarea mijloacelor de probă asigurate la WBS GmbH nu a mai avut loc ulterior întrucât Staatsanwaltschaft Berlin (Parchetul din Berlin) a considerat că este necesar să se aștepte finalizarea procedurii de control de la Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție).

- 5 După pronunțarea Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție), reprezentantul procesual al WBS GmbH a solicitat din nou, printre altele, să se constate că nu este posibilă predarea către Republica Letonia a mijloacelor de probă asigurate. El consideră că, în conformitate cu dispozițiile de drept național aplicabile, instanța trebuie să se pronunțe din nou asupra posibilității de predare, întrucât a avut loc o modificare a situației juridice. Potrivit Hotărârii, pronunțate între timp, a Curții de Justiție a Uniunii Europene din 16 decembrie 2021 în cauza C-724/19, un ordin european de anchetă, referitor la o măsură dată de legea statului emitent în competența instanțelor, poate fi emis numai de o instanță. Predarea mijloacelor de probă asigurate nu mai este, așadar, în niciun caz posibilă, întrucât, deși măsura percheziției, care precedă asigurarea, poate fi dispusă în Republica Letonia numai de către instanțe, ordinul european de anchetă nu a fost emis de o instanță.
- 6 Staatsanwaltschaft Berlin (Parchetul Berlin) a întrebat Parchetul General al Republicii Letonia dacă este posibil ca ordinul european de anchetă să fie emis din nou, dar de către o instanță. Parchetul General al Republicii Letonia a răspuns că nu există această posibilitate, întrucât legislația Republicii Letonia nu prevede niciun temei pentru aceasta.
- 7 Instanța de trimitere a amânat pronunțarea în cererea prin care i se solicită să hotărască din nou asupra admisibilității asistenței judiciare, în scopul clarificării chestiunii ridicate prin prezenta ordonanță, precum și amânarea predării mijloacelor de probă asigurate.
- 8 B. Motivarea întrebării preliminare

I. În Hotărârea din 16 decembrie 2021 în cauza C-724/19, Camera a patra a Curții de Justiție a Uniunii Europene a statuat că articolul 2 litera (c) punctul (i) din Directiva 2014/41/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind ordinul european de anchetă în materie penală trebuie interpretat în sensul că se opune ca un procuror să fie competent să emită, în faza preliminară a procedurii penale, un ordin european de anchetă, în sensul acestei directive, prin care se urmărește obținerea unor date de transfer și de localizare legate de telecomunicații atunci când, în cadrul unei proceduri naționale similare, adoptarea unei măsuri de anchetă care vizează accesul la astfel de date este de competența exclusivă a instanței. În speța care a stat la baza hotărârii, parchetul bulgar, în calitate de autoritate în sensul articolului 2 litera (c) punctul (i) din Directiva

2014/41/UE, a emis, fără participarea prealabilă a unei instanțe bulgare, patru ordine europene de anchetă, care au avut ca obiect obținerea unor date de transfer și de localizare legate de telecomunicații. A fost vorba despre măsuri pe care parchetul bulgar ar fi putut să le dispună, într-o cauză internă similară, numai pe baza unei autorizări judecătorești.

- 9 II. Aplicând în speță principiile dezvoltate în hotărârea Curții, instanța ar trebui să constate că nu este posibilă predarea către Republica Letonia a mijloacelor de probă asigurate.

Legiuitorul german a transpus dispozițiile Directivei 2014/41/UE, referitoare la condițiile privind competența autorității emitente, prin articolul 91d alineatul (1) din Gesetzes über die internationale Rechtshilfe in Strafsachen (Legea privind asistența judiciară internațională în materie penală, denumită în continuare „IRG”) ca cerință de admisibilitate a asistenței judiciare. Articolul 91d alineatul (1) din IRG are următorul cuprins:

(1) Asistența judiciară se poate acorda numai dacă statul membru solicitant a prezentat cererea pe formularul din anexa A sau din anexa C la Directiva privind ordinul european de anchetă, în versiunea în vigoare la momentul prezentării, și dacă a fost emisă

1. de o autoritate judiciară în sensul articolului 2 litera (c) punctul (i) din Directiva privind ordinul european de anchetă sau

2. de o altă autoritate decât cea menționată la punctul 1, desemnată ca fiind competentă de către statul membru solicitant, cu condiția să existe aprobarea unei autorități în sensul punctului 1 în secțiunea L a formularului din anexa A la Directiva privind ordinul european de anchetă.

- 10 Potrivit articolului 91d alineatul (1) din IRG, predarea mijloacelor de probă asigurate către Republica Letonia nu ar fi posibilă, întrucât, în privința măsurii percheziției strâns legate de predare, ordinul european de anchetă a fost emis de către o autoritate emitentă necompetentă. Biroul pentru prevenirea și combaterea corupției nu ar fi în această privință o altă autoritate în sensul articolului 2 litera (c) punctul (ii) din directivă, întrucât nu a fost competent să dispună percheziția într-o cauză internă similară. Potrivit articolelor 179 și 180 din Codul penal leton, perchezițiile se dispun în principiu numai de către instanță. În măsura în care este relevant în procedură, aceste dispoziții au următoarea redactare, în limba engleză (sursa: <https://wipolex-res.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/en/lv/lv043en.pdf>):

Section 179. Searches

(1) A search is an investigative action whose content is the search by force of premises, terrain, vehicles, and individual persons for the purpose of finding and removing the object being sought, if there are reasonable grounds for believing that the object being sought is located in the site of the search.

(2) *A search shall be conducted for the purpose of finding objects, documents, corpses, or persons being sought that are significant in criminal proceedings.*

Section 180. Decision regarding a Search

(1) *A search shall be conducted with a decision of an investigating judge or a court decision. An investigating judge shall take a decision based on a proposal of a person directing the proceedings and materials attached thereto.*

(2) [...]

(3) *In emergency cases where, due to a delay, sought objects or documents may be destroyed, hidden, or damaged, or a person being sought may escape, a person directing the proceedings may conduct a search with the consent of a public prosecutor. [...]*

11 Constatarea inadmisibilității asistenței judiciare, necesară în cazul aplicării principiilor de drept ce rezultă din Hotărârea Curții în cauza C-724/19, ar avea drept consecință faptul că ordinul european de anchetă ar trebui returnat Republicii Letonia de către Staatsanwaltschaft Berlin (Parchetul din Berlin) în conformitate cu articolul 9 alineatul (3) din Directiva 2014/41/UE.

12 III. Instanța are însă îndoieli dacă principiile din Hotărârea Curții în cauza C-724/19 se aplică *tale quale* în speță ori dacă este, în schimb, necesar ca o instanță din statul membru emitent să autorizeze măsura percheziției în discuție, anterior emiterii ordinului european de anchetă, îndeplinind astfel obligațiile de verificare și de motivare ce decurg din Directiva 2014/41/UE.

13 1. Aceste îndoieli rezultă, pe de o parte, din faptul că hotărârea Curții a privit o autoritate în sensul articolului 2 litera (c) punctul (i), în timp ce, în speță, autoritatea emitentă a fost o „altă autoritate competentă, astfel cum este definită de către statul emitent” în sensul articolului 2 litera (c) punctul (ii). Din hotărârea Curții, instanța nu poate desprinde neechivoc concluzia că principiile dezvoltate în această hotărâre se aplică în egală măsură ordinelor europene de anchetă emise în temeiul articolului 2 litera (c) punctul (ii). La punctele 29 și 30 din hotărâre, Curtea a reținut următoarele:

„29. Reiese astfel din modul de redactare a acestei dispoziții că autoritatea emitentă trebuie, în toate ipotezele acoperite de dispoziția menționată, să fie competentă în cauza respectivă, fie în calitate de judecător, de instanță judecătorească, de judecător de instrucție sau de procuror, fie, atunci când nu este o autoritate judiciară, în calitate de autoritate însărcinată cu efectuarea anchetelor.

30. În schimb, analiza modului de redactare a dispoziției menționate nu permite, prin ea însăși, să se stabilească dacă expresia „competent[ă] în

cauza vizată” are aceeași semnificație precum expresia „competentă să dispună obținerea de probe în conformitate cu dreptul național” și, prin urmare, dacă un procuror poate fi competent să emită un ordin european de anchetă prin care se urmărește obținerea unor date de transfer și de localizare legate de telecomunicații atunci când, în cadrul unei proceduri naționale similare, o măsură de anchetă care vizează accesul la astfel de date ține de competența exclusivă a instanței.”

- 14 În opinia instanței, aceste precizări ar putea fi înțelese în sensul că o altă autoritate în sensul articolului 2 litera (c) punctul (ii) poate fi autoritatea emitentă competentă și atunci când dispunerea măsurii este dată de dreptul național în competența instanțelor și că participarea unei instanțe – necesară, evident, și în această împrejurare – poate avea loc, în acest caz, ulterior.
- 15 2. Pe de altă parte, prezenta speță este diferită de cea care a stat la baza hotărârii Curții sub aspectul că măsura percheziției, dată de dreptul statului emitent în competența instanțelor, a fost autorizată de o instanță din statul membru emitent anterior emiterii ordinului european de anchetă și a fost considerată necesară și proporțională în acest scop. Acest lucru înseamnă, în opinia instanței, că majoritatea argumentelor pe care se întemeiază hotărârea Curții nu pot fi reținute în prezenta cauză.
- 16 Din câte înțelege instanța, Curtea își întemeiază hotărârea, în esență, pe următoarele trei argumente:
- (1) Numai autoritatea competentă în temeiul dreptului național să dispună măsura în discuție poate îndeplini în mod logic obligațiile de verificare [articolul 6 alineatul (1) litera (a)] și de motivare prevăzute de directivă (a se vedea punctele 32-34).
  - (2) Ținând seama de articolul 6 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2014/41, autoritatea emitentă poate emite ordinul european de anchetă numai cu condiția ca măsura de investigare indicată în ordinul european de anchetă să fi putut fi dispusă în aceleași condiții într-o cauză internă similară (punctul 35).
  - (3) O distincție între autoritatea emitentă a ordinului european de anchetă și autoritatea competentă să dispună măsura de anchetă în cadrul procedurii de investigare interne ar risca să complice sistemul de cooperare și, astfel, să compromită instituirea unui sistem simplificat și eficient (punctele 36-38).
- 17 a) Instanța consideră că argumentele de la punctele (1) și (2) nu sunt pertinente în prezenta cauză. Autoritatea competentă în temeiul dreptului național pentru măsura de investigare și-a îndeplinit obligațiile de verificare în conformitate cu articolul 6 alineatul (1) litera (a) din directivă, anterior emiterii ordinului european de anchetă; judecătoria de instrucție competentă a reținut în actul prin care a dispus măsura că perchezițiile ce trebuiau să fie efectuate în Berlin sunt necesare și proporționale. Spre deosebire de situația care a stat la baza

Hotărârile Curții în cauza C-724/19, în speță nu a fost necesar să se respecte cerințe de motivare speciale. Autoritatea emitentă a emis ordinul european de anchetă în aceleași condiții în care s-ar fi dispus măsura de investigare într-o cauză internă similară; ea a solicitat anterior instanței să dispună percheziția, iar instanța a încuviințat percheziția înainte de emiterea ordinului european de anchetă.

- 18 b) Prin urmare, instanța consideră că este relevant numai argumentul de la punctul (3).

aa) În această privință, instanța consideră, pe de o parte, că acest argument trebuie avut în vedere diferențiat. În opinia sa, identitatea obligatorie dintre autoritatea care emite ordinul european de anchetă și autoritatea competentă potrivit dreptului național să dispună măsură poate determina atât simplificări, cât și complicații. Acest lucru este valabil anume în cazul statelor membre în care instanța însărcinată cu instrucția – cum este de exemplu situația în sistemul de drept german – nu are un rol fundamental în procedura de anchetă, ci intră în contact cu ancheta numai în mod punctual, de exemplu cu ocazia efectuării anumitor măsuri de investigare solicitate de parchet sau în cazul dispunerii și confirmării unor măsuri coercitive, care sunt date de dreptul procesual penal național în competența instanței. În orice caz, competența exclusiv punctuală a instanței însărcinate cu instrucția din sistemul de drept german are drept urmare faptul că aceasta dispune de dosarul cauzei numai la momentul hotărârii sale și, în plus, nu cunoaște nici domeniile de anchetă care nu privesc hotărârea sa, nici situațiile care apar după hotărârea sa. Dacă ar fi calificat drept autoritate emitentă, în cazul în care ar exista eventuale întrebări din partea autorității de executare, de exemplu în conformitate cu articolul 6 alineatul (3) prima teză din directivă, instanța însărcinată cu instrucția ar trebui mai întâi să solicite dosarul cauzei și să se familiarizeze (din nou) cu investigațiile și cu situația lor actuală. Aceasta determină întâzieri în materia asistenței judiciare.

- 19 Este necesar să se aibă în vedere și faptul că pot exista situații în care, precum în speță, ordinul european de anchetă se referă atât la măsuri de investigare, care sunt de competența instanței, cât și la măsuri care nu sunt de competența sa. Într-o astfel de situație, ar trebui să existe posibilitatea ca fiecare autoritate să emită un ordin european de anchetă separat pentru aspectele ce țin de competența sa. Astfel, statul de executare ar avea ca persoană de contact, pentru două ordine europene de anchetă, referitoare la o situație de fapt unitară, autorități emitente diferite. Și acest lucru poate complica, în opinia instanței, sistemul de cooperare.

- 20 bb) Instanța se întreabă, de asemenea, dacă argumentul de la punctul (3) poate justifica restrângerile aduse puterii de apreciere a statelor membre la transpunerea Directivei 2014/41, care rezultă implicit din principiile din hotărârea pronunțată în cauza C-724/19. Îndoiala instanței rezultă de asemenea din comparația cu situația juridică referitoare la cazul mandatului european de arestare, în care se admite posibilitatea ca autoritatea care dispune [măsura] și autoritatea care emite [ordinul] să fie diferite, independent de scopul, relevant și în această privință, privind simplificarea unui fost sistem complicat de cooperare între statele membre

[a se vedea considerentul (5) din Decizia-cadru 2002/584/JAI a consiliului din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre] (a se vedea Hotărârea Marii Camere a Curții de Justiție a Uniunii Europene din 27 mai 2019 în cauza C-509/18).

21 Prin urmare, instanța solicită să se stabilească:

[*omissis*] [Se repetă întrebarea preliminară]

[*omissis*]

DOCUMENT DE LUCRU